

ผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การบริหารความเสี่ยง ของโรคติดต่ออุบัติใหม่: กรมควบคุมโรค

Achievement of Communications and Public relations for risk Management of Emerging Infectious Diseases: Department of Disease Control

ศิริกาญจนา แยมผกา น.ศ.ม.

Sirikanjana Yamphaka M.Com.Arts

นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

Ph.D. Candidate of Philosophy

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Public Administration Sripatum University

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การบริหารความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ของกรมควบคุมโรค รวมถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะของหน่วยงานผ่านความสำเร็จระดับบุคคลและความสำเร็จระดับกลุ่มงานที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพในการนำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่ออุบัติใหม่ไปปฏิบัติในภาคราชการ ระเบียบแบบแผนวิธีวิจัยเชิงผสมโดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการ และหัวหน้ากลุ่มงาน ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ หัวหน้ากลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง และหัวหน้ากลุ่มปฏิบัติการควบคุมโรคและตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1-12 กรมควบคุมโรค รวมจำนวน 48 คน (วิจัยเชิงคุณภาพ) และกลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ กลุ่มสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ กลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง และกลุ่มปฏิบัติการควบคุมโรคและตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข โดยจำแนกเป็น ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ จำนวน 12 แห่ง รวมจำนวน 255 คน (วิจัยเชิงปริมาณ) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ ความสำเร็จในภาพรวมของการปฏิบัติ ความคุ้มค่าของการปฏิบัติ ความต่อเนื่องของการปฏิบัติ และสภาพแวดล้อมภายนอก โดยสมรรถนะของหน่วยงานมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในระดับสูงผ่านความสำเร็จระดับบุคคลและความสำเร็จระดับกลุ่มงาน

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสาร และประชาสัมพันธ์ การบริหารความเสี่ยง โรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค

Abstract

According to the study of the achievement of communications and public relations for risk management of emerging infectious diseases: Department of Disease Control, the objectives of this study are as the following: Firstly, the achievement level of implementation for risk management of emerging infectious diseases: Department of Disease Control. The second objective is the key success factors. The third objective is the factor which may affect the competency of the office of disease prevention and control in individual and division achievement. Lastly, the fourth objective is to suggest the solutions in order to improve the efficiency of corresponded policy implementation. This study uses mixed methods research between quantitative and qualitative. The samples of this

study are personals of the office of disease prevention and control. There are twelve offices those located over the country. Regarding to the qualitative research, the candidates for this study are twelve executive directors of three divisions (risk communications and health behavior, epidemiology, public health emergency and response). The quantitative group is 255 technical officers, full-time employees who were selected randomly from three prior selected divisions. Everybody in this group has to answer the questionnaires. Factors that influence achievement are the external environmental factors those contribute greatly to achievement. Factors that influence the performance of the agency through individual achievement and success level that affect achievement are huge.

Keywords: Achievement of Communications and Public Relations, Risk Management, Emerging Infectious Diseases, Department of Disease Control

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ สายพันธุ์ใหม่ (H1N1) 2009 ในหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย หรือการค้นพบโรคติดเชื้อใหม่ๆ และโรคติดต่อมาจากสัตว์ที่ไม่เคยพบมาก่อน เช่น โรคซาร์ส ไข้หวัดนก รวมถึงโรคติดต่อซึ่งถูกควบคุมจนลดลงมาแล้วก็กลับมามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เช่น โรคชิคุนกุนยา เป็นต้น ทั้งนี้สาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านประชากรและพฤติกรรมมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงของตัวเชื้อโรค การใช้ยาไม่ถูกต้องเกิดการดื้อยาปฏิชีวนะ การพัฒนาด้านเทคโนโลยี และอุตสาหกรรม รวมทั้งผลจากเปลี่ยนแปลงทางนิเวศวิทยาของสัตว์นำโรคและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งภาวะโลกร้อนที่กำลังเป็นปัญหาสำคัญ เหล่านี้เป็นสาเหตุให้โรคอุบัติใหม่ส่วนใหญ่มีธรรมชาติที่ซับซ้อนยากต่อการจัดการ ทั้งนี้หากขาดระบบและเครื่องมือในการป้องกันควบคุมโรคที่มีประสิทธิภาพแล้ว โรคเหล่านี้ย่อมก่อให้เกิดความสูญเสียในชีวิต และสุขภาพของประชาชน สร้างภาระอันมากมายรวมถึงส่งผลกระทบต่อสังคมตลอดจนเศรษฐกิจอย่างมหาศาล⁽¹⁾

สำหรับประเทศไทย เกิดโรคติดต่ออุบัติใหม่อยู่เป็นระยะ ๆ เช่น พบผู้ป่วยโรคซาร์สในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2546 พบการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกระหว่างปี พ.ศ. 2547-2551 ซึ่งทำให้พบผู้ป่วยและเสียชีวิตในช่วงปี พ.ศ. 2547-2549 และยังคงมีความเสี่ยงที่จะเกิดการแพร่กระจายเชื้อจากประเทศเพื่อนบ้านใน

ภูมิภาคเอเชีย การระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ Pandemic (H1N1) 2009 หรือไข้หวัดใหญ่ 2009 ในปี พ.ศ. 2552 ทำให้มีผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก โรคไข้วัดช้อยงลาย (Chikungunya Fever) กลับมาอีก ในปี พ.ศ. 2551-2552 โรคลีเจียนเนอรี่ (Legionellosis) ทำให้มีนักท่องเที่ยวต่างชาติป่วยเป็นระยะ โรคเมลิออยโดสิส (Meliodosis) พบมากขึ้นในประเทศไทย โรคมือเท้า และปาก (Hand Foot and Mouth Disease; HFMD) ที่เกิดจากเชื้อที่มีความรุนแรงก็พบบ่อยขึ้น และมีการแพร่ระบาดในปี พ.ศ. 2555

จากหลักฐานข้อค้นพบในหลายเรื่องที่ได้จากการศึกษาค้นคว้านั้น จึงนำไปสู่ข้อสรุปที่เป็นพื้นฐานแนวคิดของงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าเมื่อรัฐบาล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ (พ.ศ. 2556-2559) รวมถึงมาตรการต่าง ๆ ไว้แล้ว แต่ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่ออุบัติใหม่ก็ยังคงเป็นปัญหาที่ยากจะป้องกันได้ครบถ้วน เนื่องจากโรคติดต่ออุบัติใหม่นั้นมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นใหม่ได้ตลอดเวลา ซึ่งเรื่องนี้ยังไม่เคยทำการศึกษามาก่อน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเพื่อทราบปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อม ป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติไปปฏิบัติ โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ 5 การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการนำเสนอต่อผู้มีหน้าที่กำหนด

ยุทธศาสตร์ว่า ควรที่จะได้คำนึงถึงการเอื้ออำนวยปัจจัยต่าง ๆ ที่จะให้ผู้ที่นำยุทธศาสตร์ดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ นั้น สามารถปฏิบัติได้ในสถานการณ์จริงต่อไป

วิธีการศึกษา

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การบริหารความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ : กรมควบคุมโรค เป็นการศึกษาในรูปแบบการใช้ระเบียบแบบแผนวิธีวิจัยเชิงผสมโดยนำวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ มาใช้ในการวิจัยด้วยหลักผสมผสานอย่างเท่าเทียมกัน โดยเป็นไปตามลำดับ⁽²⁾ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณก่อนเพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพกว้างของชุดตัวแปรที่ส่งผลต่อกันโดยการสอบถามความคิดเห็นและนำเสนอผลการวิเคราะห์แบบสถิติพรรณนา⁽³⁾ จากนั้นจึงใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก สำหรับเจาะลึกในประเด็นที่น่าสนใจเพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำเชื่อถือและมีน้ำหนักในการนำข้อมูลไปสู่การวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้นข้อมูลที่ได้จากการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเป็นการตอบคำถามการวิจัยตามวัตถุประสงค์โดยการศึกษาครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ในระหว่างวันที่ 15 มีนาคม-30 เมษายน พ.ศ. 2559 และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามระหว่างวันที่ 15 มีนาคม-30 เมษายน พ.ศ. 2559

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานป้องกันควบคุมโรค คือ ผู้อำนวยการ และหัวหน้ากลุ่มงาน ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ หัวหน้ากลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง และหัวหน้ากลุ่มปฏิบัติการควบคุมโรคและตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข จำนวน 12 แห่ง รวมจำนวน 48 คน (วิจัยเชิงคุณภาพ) และกลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ กลุ่มสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ กลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง และกลุ่มปฏิบัติการควบคุมโรคและตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข โดยจำแนกเป็น ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ จำนวน 12 แห่ง รวมจำนวน 255 คน (วิจัยเชิงปริมาณ)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสำหรับการวิจัยครั้งนี้มี 2 ส่วน คือ 1) เครื่องมือแบบสอบถามสำหรับการศึกษาเชิงปริมาณ และ 2) เครื่องมือแบบสอบถามสำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เครื่องมือแบบสอบถามเชิงปริมาณ เครื่องมือแบบสอบถามเชิงปริมาณสำหรับความสำเร็จของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่กรมควบคุมโรคประกอบด้วย 7 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งอายุงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกตามตัวชี้วัดทั้ง 4 ด้าน ๆ ละ 5 ข้อ จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง และด้านเทคโนโลยี

ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ (ตามแนวทางยุทธศาสตร์ที่ 5) ตามตัวชี้วัดทั้ง 4 ด้าน รวมจำนวน 19 ข้อ ประกอบด้วย ด้านเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ด้านกรอบการดำเนินงาน ด้านความรู้ในการป้องกัน และด้านการณรงค์และการประชาสัมพันธ์

ส่วนที่ 4 ปัจจัยด้านสมรรถนะของหน่วยงานตามตัวชี้วัดทั้ง 5 ด้าน ๆ ละ 5 ข้อ รวมจำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างหน่วยงาน ด้านความพร้อมของทรัพยากร ด้านภาวะผู้นำและการมอบหมายงานของผู้บริหาร ด้านวัฒนธรรมองค์การ และด้านความพร้อมของเทคโนโลยี

ส่วนที่ 5 ปัจจัยด้านความสำเร็จระดับบุคคลตามตัวชี้วัดทั้ง 2 ด้าน ๆ ละ 5 ข้อ รวมจำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย ด้านความตระหนักในยุทธศาสตร์ และด้านการให้ความร่วมมือในยุทธศาสตร์

ส่วนที่ 6 ปัจจัยด้านผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มงานตามตัวชี้วัดทั้ง 3 ด้าน ๆ ละ 5 ข้อ รวมจำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย ด้านความเป็นอิสระของกลุ่มงาน ด้านการสร้างกลุ่มงานเพื่อการสื่อสารและประชาสัมพันธ์และด้านการให้ความร่วมมือในยุทธศาสตร์

ส่วนที่ 7 ปัจจัยด้านผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่

กรมควบคุมโรคไปปฏิบัติในภาคราชการตามตัวชี้วัดทั้ง 3 ด้านๆ ละ 5 ข้อ รวมจำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วยด้านความสำเร็จในภาพรวมของการปฏิบัติ ด้านความคุ้มค่าของการปฏิบัติ และด้านความต่อเนื่องของการปฏิบัติ

แบบสอบถามที่ได้มีการปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) ซึ่งผลการประเมินค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อคำถาม นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค⁽⁴⁾ ได้คะแนนค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

โดยแต่ละคำถามแบ่งระดับออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งเป็นระดับการวัดข้อมูลแบบอันตรภาคชั้น (Interval Scale) และได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

ระดับการมีส่วนร่วมมาก ให้ 4 คะแนน

ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ระดับการมีส่วนร่วมน้อย ให้ 2 คะแนน

ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

วิธีการแปลผลแบบสอบถามส่วนนี้ได้ใช้คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับชั้นโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือการหาค่าพิสัย (ค่ามากที่สุด – ค่าน้อยสุด) และการใช้สูตรการคำนวณหาความกว้างของอันตรภาคชั้นได้ดังนี้

$$\text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุดจำนวนชั้น}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 มีระดับการส่งผลมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 มีระดับการส่งผลมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 มีระดับการส่งผลปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 มีระดับการส่งผลน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 มีระดับการส่งผลน้อยที่สุด

2. เครื่องมือแบบสอบถามเชิงคุณภาพ หลังจากทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติวิจัยเรียบร้อยแล้วจะพิจารณาประเด็นที่น่าสนใจในตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่มีปฏิสัมพันธ์กันและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่กรมควบคุมโรคเพื่อนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล โดยกำหนดประเด็นหลักของคำถามในการทำวิจัยซึ่งข้อคำถามที่สอดคล้องกับแบบสอบถามเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูล จากตัวแปรที่กำหนดและข้อมูลที่รวบรวมได้ ดำเนินการวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.1 สถิติพื้นฐาน เพื่ออธิบายลักษณะกลุ่ม

ตัวอย่างโดยหาความถี่ การกระจายอัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.2 สถิติอ้างอิง ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์แบบ

ถดถอยพหุคูณ

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 เรียบเรียงข้อมูลจากเครื่องบันทึกเสียงและจากการจดบันทึกออกมาเป็นข้อความแล้วจำแนกออกเป็นประเด็นต่างๆ

2.2 ตรวจสอบข้อมูล โดยใช้วิธีแบบสามเ้า เพื่อให้ข้อมูลวิจัยมีความน่าเชื่อถือและสมบูรณ์เพียงพอ ซึ่งประกอบด้วยการตรวจสอบด้านข้อมูล การตรวจสอบด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการทบทวนข้อมูล

2.3 สรุปข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา อภิปรายผลข้อมูลตามทฤษฎีและปรากฏการณ์เพื่อสร้างข้อสรุปรวบยอดและข้อเสนอแนะต่อไป

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 52.90 อายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 62.40 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 72.50 อาชีพราชการร้อยละ 45.50 อายุงานในตำแหน่ง 6-8 ปี ร้อยละ 40.00

ในส่วนของคุณลักษณะเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์วิจัยเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสำนักงานป้องกันควบคุมโรค ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรค จำนวน 1 คน และหัวหน้ากลุ่มงานได้แก่หัวหน้ากลุ่มสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ หัวหน้ากลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง และหัวหน้ากลุ่มปฏิบัติการควบคุมโรคและตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข จำนวนกลุ่มงานละ 1 คน จำนวน 12 แห่ง รวมจำนวน 48 คน ได้ทั้งหมดจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

	ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	1. ชาย	120	47.10
	2. หญิง	135	52.90
	รวม	255	100.00
อายุ	1. ไม่เกิน 30 ปี	35	13.70
	2. 31 - 40 ปี	159	62.40
	3. 41 - 50 ปี	48	18.80
	4. มากกว่า 50 ปี	13	5.10
	รวม	255	100.00
ระดับการศึกษา	1. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	1	0.40
	2. ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	185	72.50
	3. ปริญญาโท	67	26.30
	4. ปริญญาเอก	2	0.80
	รวม	255	100.00
ตำแหน่ง	1. ข้าราชการ	116	45.50
	2. พนักงานราชการ	43	16.90
	3. ลูกจ้างประจำ	96	37.60
	รวม	255	100.00
อายุงานในตำแหน่งปัจจุบัน	1. ไม่เกิน 3 ปี	27	10.60
	2. 3 - 5 ปี	97	38.00
	3. 6 - 8 ปี	102	40.00
	4. มากกว่า 8 ปีขึ้นไป	29	11.40
	รวม	255	100.00

ตารางที่ 2 สรุปผลการศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การบริหารความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรคในภาพรวม

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การบริหารความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ในภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1. ด้านเทคโนโลยี	4.24	0.44	ส่งผลมากที่สุด	1
2. ด้านการเมือง	4.20	0.52	ส่งผลมาก	2
3. ด้านสังคม	4.18	0.54	ส่งผลมาก	3
4. ด้านเศรษฐกิจ	4.08	0.39	ส่งผลมาก	4
รวม	4.18	0.35	ส่งผลมาก	

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า เทคโนโลยีมีส่วนสำคัญในสภาวะปัจจุบัน ทำให้เข้าถึงปัญหา ข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น ในขณะเดียวกันต้องระวังการให้ข้อมูล เพราะปัจจุบันประชาชนยังขาดการกลั่นกรองในการบริโภคข้อมูล เช่น เคเบิลทีวี วิทยุชุมชน โปรแกรมไลน์

ตารางที่ 3 สรุปผลการศึกษาปัจจัยด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การบริหารความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรคในภาพรวม

ปัจจัยด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การบริหารความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ในภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1. ด้านความรู้ในการป้องกัน	4.15	0.60	ส่งผลมาก	1
2. ด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์	4.09	0.49	ส่งผลมาก	2
3. ด้านกรอบการดำเนินงาน	4.02	0.58	ส่งผลมาก	3
4. ด้านการรณรงค์และการประชาสัมพันธ์	3.96	0.53	ส่งผลมาก	4
รวม	4.06	0.47	ส่งผลมาก	

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า การสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่ทันสมัยให้แก่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน เพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อการหลีกเลี่ยงความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นจากการสื่อสารและประชาสัมพันธ์

ตารางที่ 4 สรุปผลการศึกษาปัจจัยด้านสมรรถนะของหน่วยงานที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การบริหารความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรคในภาพรวม

ปัจจัยด้านสมรรถนะของหน่วยงานที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การบริหารความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ในภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	4.01	0.48	ส่งผลมาก	1
2. ด้านความพร้อมของเทคโนโลยี	3.96	0.57	ส่งผลมาก	2
3. ด้านโครงสร้างหน่วยงาน	3.96	0.57	ส่งผลมาก	3
4. ด้านความพร้อมของทรัพยากร	3.92	0.53	ส่งผลมาก	4
5. ด้านภาวะผู้นำและการมอบหมายงานของผู้บริหาร	3.91	0.69	ส่งผลมาก	5
รวม	3.95	0.49	ส่งผลมาก	

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า วัฒนธรรมองค์กรมีส่วนส่งเสริมการให้ความเคารพซึ่งกันและกันในหน่วยงาน ซึ่งมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมในการดำเนินการต่าง ๆ ภายในองค์กร

ตารางที่ 5 สรุปผลการศึกษาปัจจัยด้านความสำเร็จระดับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การบริหารความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรคในภาพรวม

ปัจจัยด้านความสำเร็จระดับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การบริหารความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ในภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1. ด้านความตระหนักในยุทธศาสตร์	4.03	0.50	ส่งผลมาก	1
2. ด้านการให้ความร่วมมือในยุทธศาสตร์	3.97	0.60	ส่งผลมาก	2
รวม	4.00	0.51	ส่งผลมาก	

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า การตระหนักในยุทธศาสตร์ เป็นสิ่งสำคัญที่บุคลากรควรมี นั่นหมายถึง บุคลากรสามารถส่งมอบความรู้ ถ่ายทอดความสามารถให้แก่บุคคลรอบข้างให้เกิดความตระหนักร่วมในยุทธศาสตร์

ตารางที่ 6 สรุปผลการศึกษาปัจจัยด้านความสำเร็จระดับกลุ่มงานที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การบริหารความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรคในภาพรวม

ปัจจัยด้านความสำเร็จระดับกลุ่มงานที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การบริหารความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ในภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1. ด้านความเป็นอิสระของกลุ่มงาน	3.90	0.57	ส่งผลมาก	1
2. ด้านการสร้างกลุ่มงานเพื่อการสื่อสารและประชาสัมพันธ์	3.89	0.51	ส่งผลมาก	2
3. ด้านการให้ความร่วมมือในยุทธศาสตร์	3.84	0.54	ส่งผลมาก	3
รวม	3.88	0.51	ส่งผลมาก	

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า ความเป็นอิสระของกลุ่มงานเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากทำให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเป็นหนึ่งเดียวในข้อมูลที่สื่อสารและประชาสัมพันธ์ที่มีต่อประชาชน

ตารางที่ 7 สรุปผลการศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การบริหารความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรคในภาพรวม

ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การบริหารความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ในภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1. ด้านความต่อเนื่องของการปฏิบัติ	3.89	0.50	ส่งผลมาก	1
2. ด้านความคุ้มค่าของการปฏิบัติ	3.86	0.53	ส่งผลมาก	2
3. ด้านความสำเร็จในภาพรวมของการปฏิบัติ	3.82	0.51	ส่งผลมาก	3
รวม	3.85	0.50	ส่งผลมาก	

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า ความต่อเนื่องของการปฏิบัติ ควรให้มีการบูรณาการของข้อมูลภายในกรมควบคุมโรค ประชาชนในท้องถิ่น และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดเป็นวาระของสังคม เพื่อสร้างความตระหนักรู้และการรับรู้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

วิจารณ์

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 255 คน ส่วนใหญ่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงจำนวน 135 คน ร้อยละ 52.90 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 159 คน

ร้อยละ 62.40 โดยส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 185 คน ร้อยละ 72.50 และมีตำแหน่งเป็นราชการ จำนวน 116 คน ร้อยละ 45.50 และมีอายุงาน 6 – 8 ปี จำนวน 102 คน ร้อยละ 40.00

ส่วนข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ในส่วนของการศึกษาเชิงคุณภาพเป็นกลุ่มผู้บริหารสำนักงานป้องกันควบคุมโรค ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการและหัวหน้ากลุ่มงาน ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ หัวหน้ากลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง และหัวหน้ากลุ่มปฏิบัติการควบคุมโรคและตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข จำนวน 12 แห่ง จำนวน 48 คนได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดจำนวน

48 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งข้อมูลในการสัมภาษณ์มีลักษณะเดียวกันกับแบบสอบถาม อันเป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่น่าสนใจในตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่

ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดคือด้านเทคโนโลยี ส่วนด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ผลการศึกษาอยู่ในระดับที่ส่งผลมากที่สุดสอดคล้องกับการศึกษาสำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่⁽⁵⁾ ซึ่งได้กล่าวถึงความเสี่ยงของการเกิดโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่มีมากขึ้น นอกจากนี้ยังได้อธิบายถึงปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ปัญหาความยากจนนำมาซึ่งปัญหาสุขภาพ ประชากรยากจนในชนบทและในเขตเมือง รวมถึงแรงงานต่างด้าว เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติดโรคต่างๆ ได้มากกว่าประชากรกลุ่มอื่นๆ เนื่องมาจากความด้อยโอกาสในการเข้าถึงข่าวสารและบริการสาธารณสุขไปรษณีย์พื้นฐาน ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดต่อ เป็นผลให้ขาดพฤติกรรมอนามัยที่ช่วยป้องกันโรค วรเดช จันทรศร⁽⁶⁾ กล่าวว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมเหล่านี้ อาจเอื้อประโยชน์หรืออาจเป็นอุปสรรคต่อนโยบายของรัฐบาลได้ ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ (ตามแนวทางยุทธศาสตร์ที่ 5) ผลการศึกษาอยู่ในระดับที่ส่งผลมากที่สุดสอดคล้องกับกล้า ทองขาว⁽⁷⁾ ได้ศึกษาวิจัยการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการเรียนรู้หนังสือแห่งชาติ พบว่า ปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของการนำนโยบายรณรงค์ เพื่อการเรียนรู้หนังสือแห่งชาติอย่างมีนัยสำคัญ

ด้านสมรรถนะของหน่วยงาน ผลการศึกษาอยู่ในระดับที่ส่งผลมากที่สุดสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีด้านสมรรถนะของหน่วยงานของ วรเดช จันทรศร⁽⁶⁾ ได้ศึกษาในแบบการจัดการ (Management Model) ซึ่งให้ความสำคัญกับเรื่องสมรรถนะขององค์กร เพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมขึ้นอยู่กับองค์กร

ที่รับผิดชอบในการนำนโยบายนั้นๆ ไปปฏิบัติ มีความพร้อมทางโครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสมมีความพร้อมเป็นอย่างดีทั้งทางด้านวัสดุอุปกรณ์สถานที่เครื่องมือเครื่องใช้และงบประมาณ บุคลากรที่อยู่ในองค์กรจะต้องมีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านการบริหารและเทคนิคอย่างเพียงพอ

ด้านความสำเร็จระดับบุคคล ผลการศึกษาอยู่ในระดับที่ส่งผลมากที่สุดสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Berman and McLauhin⁽⁸⁾ ศึกษาเรื่องการแสวงหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายนวัตกรรมที่รัฐบาลกลางได้ให้การสนับสนุนแก่ท้องถิ่นไปปฏิบัติ โดยเลือกโรงเรียนของท้องถิ่นจาก 18 ตำบล การศึกษาครั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของครูโดยการสนับสนุนจากครูใหญ่ สามารถอธิบายหรือมีอิทธิพลต่อร้อยละของเป้าหมายโครงการบรรลุผล และความต่อเนื่องของการใช้วิธีการที่ได้รับจากโครงการ เช่นเดียวกับปัจจัยด้านการใช้กลยุทธ์แบบการสนับสนุนกันเป็นทีม ปัจจัยด้านจิตสำนึกของครูเกี่ยวกับประสิทธิผลก็สามารถอธิบาย หรือทำนายร้อยละของเป้าหมายโครงการบรรลุผลได้

ด้านความสำเร็จระดับกลุ่มงาน ผลการศึกษาอยู่ในระดับที่ส่งผลมากที่สุดสอดคล้องกับการศึกษาของ Steers, RM.⁽⁹⁾ ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นอิสระในการปฏิบัติ การพิจารณาความสามารถในการบรรลุให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้ได้ แต่ไม่มีองค์การไหนสามารถจะอยู่รอดได้ในระยะยาว หากองค์กรนั้นมุ่งแต่จะสนองตอบเป้าหมายขององค์กรโดยไม่สนใจต่อคนในองค์กร ซึ่งการบรรลุเป้าหมายขององค์กรต้องครอบคลุมถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร ผู้บริหารและสภาพแวดล้อมซึ่งองค์กรนั้นปฏิบัติอยู่

ผลการศึกษาในระดับผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์การบริหารความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค ไปปฏิบัติในภาคราชการอยู่ในระดับที่ส่งผลมากที่สุดสามารถสะท้อนให้เห็นความสำคัญของการถ่ายทอดจากนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ จงใจ เตโช⁽¹⁰⁾ ได้อธิบายการนำนโยบายลงไปสู่การปฏิบัติ หรือการถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติไว้ว่า การนำนโยบายลงไปสู่การ

ปฏิบัติถือเป็นขั้นตอนย่อยหนึ่งของขั้นตอนหลัก เรื่อง การนำนโยบายไปปฏิบัตินับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันนโยบายให้ได้รับรู้ เข้าใจ ยอมรับ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ปฏิบัติตามนโยบายซึ่งจะทำให้นโยบายได้รับความสำเร็จในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. การสร้างความต่อเนื่องของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญ การสื่อสารและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งที่กรมควบคุมโรคในส่วนกลางต้องกระตุ้นและส่งเสริมให้ส่วนภูมิภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีหน่วยงานย่อยต่าง ๆ ทำหน้าที่อย่างเข้มแข็งเพื่อให้การสื่อสารประชาสัมพันธ์การบริหารความเสี่ยงโรคติดต่ออุบัติใหม่ได้ผลตามที่ต้องการ ได้แก่ หน่วยคัดแยกข่าวสาร หน่วยสื่อสารมวลชน หน่วยประสานงาน หน่วยเอกสารและหน่วยประเมินผล เป็นต้น
3. ควรสร้างความเข้าใจในการป้องกันเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานจึงต้องชัดเจน เพราะจะทำให้ผู้ปฏิบัติตามมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจนมากขึ้น
4. ควรส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาให้มีความพร้อมก่อนเรื่องอื่น ๆ หากภายในไม่พร้อมก็ไม่สามารถออกไปเผชิญกับปัญหาภายนอกได้ และเมื่อพิจารณาถึงความสำเร็จระดับบุคคล หน่วยงานควรส่งเสริม ผลักดันให้บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เพื่อส่งเสริมให้เกิดสมรรถนะของหน่วยงานต่อไป
5. หน่วยงานที่รับผิดชอบควรเน้นให้ภาคประชาชนได้รับทราบข้อมูลที่เป็นจริง และมีความเป็นปัจจุบัน ไม่ควรเก็บข้อมูลหรือปิดบังข้อมูลไว้ เพียงเพราะกลัวประชาชนตระหนก ควรให้ข้อมูลที่เป็นและครบถ้วนเพื่อให้เกิดการเตรียมความพร้อมที่ดี อีกทั้งควรพัฒนาปรับปรุงการสื่อสารให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ให้ความทันสมัย น่าสนใจ สร้างกระแสการรับรู้อย่างต่อเนื่อง
6. การพัฒนาด้านเทคโนโลยีในปัจจุบันช่วยให้คนในสังคมสามารถรับรู้และเข้าถึงข้อมูลของโรคติดต่อ

อุบัติใหม่ และการเผยแพร่ความรู้ของโรคติดต่ออุบัติใหม่ในสังคมโดยผ่านทางเว็บไซต์ สื่อออนไลน์ แอปพลิเคชัน และโซเชียลมีเดีย อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานโรคติดต่ออุบัติใหม่. แนวโน้มปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่อุบัติซ้ำในประเทศไทย [ออนไลน์]. [เข้าถึงเมื่อ 22 มิถุนายน 2558]. เข้าถึงได้จาก <http://beid.ddc.moph.go.th>.
2. วิโรจน์ สารรัตน์. การวิจัยแบบผสม (Mix Methodology). ขอนแก่น: เอกสารประกอบการบรรยาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2550.
3. วิชิต อู่อัน, อำนาจ วังเงิน. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปSPSS. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรินแทมมี ประเทศไทย จำกัด; 2550.
4. กัลยา วานิชย์บัญชา. สถิติสำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2553. หน้า 34-6.
5. สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. แผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ พ.ศ. 2556-2559. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด; 2555.
6. วรเดช จันทรร. ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด; 2551.
7. กล้า ทองขาว. การนำนโยบายและแผนการศึกษาไปปฏิบัติ : แนวคิด ทฤษฎีและแนวทางการดำเนินงาน. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช; 2548.
8. Berman P, McLaughlin M W. Federal Programs Supporting Educational Change, Factors Affecting Implementation and Continuation. Santa Monica, Calif. The Rand Corporation; 1977.

9. Steers RM. Organizational Effectiveness: A Behavioral View. Santa Monica, CA: Goodyear; 1977.
10. จงใจ เตโซ. ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อเสริมสร้างควมมีประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยนครพนม [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2555.